

БІЛГОРОД-ДНІСТРОВСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ, БУДІВНИЦТВА
ТА КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Циклова комісія фінансово-економічних дисциплін

ЗАТВЕРДЖЕНО

Заступник директора навчальної
роботи

Марина Зайченко
Марина ЗАЙЧЕНКО

08 2023 р.

ФІНАНСИ

РОБОЧА ПРОГРАМА

обов'язкової навчальної дисципліни циклу професійної підготовки
здобувачів освіти спеціальності

072 Фінанси, банківська справа та страхування

м. Білгород-Дністровський, 2023

Робоча програма дисципліни «Фінанси» складена відповідно до освітньо-професійної програми для здобувачів освіти зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

Розробник: Гуляєва Тетяна Олександрівна - спеціаліст вищої кваліфікаційної категорії, викладач циклової комісії фінансово-економічних дисциплін Білгород-Дністровського фахового коледжу природокористування, будівництва та комп'ютерних технологій

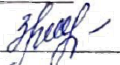
Робоча програма розглянута та схвалена на засіданні циклової комісії фінансово-економічних дисциплін

Протокол № 1 від 28.08.2023 року

Голова циклової комісії Світлана СТЕПОВА

Схвалено методичною радою Білгород-Дністровського фахового коледжу природокористування, будівництва та комп'ютерних технологій

Протокол № 7 від 31.08 2023 року

Голова методичної ради Марина ЗАЙЧЕНКО

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Компонент освітньої програми, спеціальність, освітньо-професійний ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 6	Цикл професійної підготовки 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» Освітньо-кваліфікаційний рівень: фаховий молодший бакалавр	Обов'язкова	
Модулів: 1 Змістовних модулів: 1		Рік підготовки:	
		2-й	1-й
		Семестр	
		4-й	2-й
		Лекції	
		50 год.	10 год.
		Практичні	
		40 год.	8 год.
		Самостійна робота	
		90 год.	162 год.
Загальна кількість годин - 180		Індивідуальні завдання:	
	Вид контролю: екзамен		

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Програма вивчення навчальної дисципліни «Фінанси» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки фахового молодшого бакалавра спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є діяльність держави, підприємницьких структур, організацій та окремих громадян, що пов'язана зі створенням і використанням фондів фінансових ресурсів.

Міждисциплінарні зв'язки:

Перелік дисциплін, на які безпосередньо спирається вивчення даної дисципліни: Економічна теорія, Економіка підприємства, Фінансове право.

Перелік дисциплін, вивчення яких безпосередньо спирається на дану дисципліну: Банківські операції, Фінансовий ринок, Фінанси підприємств, Бюджетна система.

Метою викладання навчальної дисципліни є одержання студентами теоретичних знань і практичних навичок з теорії фінансів, засвоєння закономірностей їх функціонування на макро- та мікрорівнях.

Основними завданнями навчальної дисципліни є вивчення сутності, функцій та ролі фінансів у ринковій економіці, теоретичних основ державних, корпоративних і міжнародних фінансів та засад функціонування фінансової системи держави.

Після вивчення дисципліни студенти повинні:

знати:

- ✓ сутність і необхідність існування фінансів в економічному житті суспільства;
- ✓ тенденції розвитку фінансових відносин та їх особливості у сфері державних фінансів і фінансів суб'єктів господарювання;
- ✓ роль та значення бюджетної системи в економічній перебудові суспільства на шляху розвитку ринкових перетворень;
- ✓ теоретичне обґрунтування функціонування фінансового механізму при формуванні і використанні централізованих і децентралізованих фінансових ресурсів;
- ✓ принципи організації фінансів у різних сферах діяльності.

вміти:

- ✓ оцінювати економічні процеси, що відбуваються в суспільстві при розподілі і перерозподілі вартості валового внутрішнього продукту;
- ✓ узагальнювати законодавчі і нормативні акти, досвід ринкових перебудов у сфері фінансових відносин;

- ✓ визначати сукупність заходів, що забезпечують використання фінансів як одного із дієвих інструментів економічної та соціальної політики держави;
- ✓ вказати можливі напрямки впливу фінансів на соціально-економічний розвиток суспільства на шляху ринкових перетворень.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Суть фінансів, їх функції і роль

Об'єкт, предмет і завдання вивчення навчальної дисципліни “Фінанси”. Структура навчальної дисципліни, зв'язок з іншими навчальними дисциплінами. Історичний аспект становлення та розвитку фінансової науки. Предмет і метод фінансової науки. Фінансова наука в Україні. Сучасна світова наукова фінансова думка.

Історичний характер фінансів, їх генезис. Об'єктивні передумови виникнення фінансів. Взаємозв'язок фінансів з іншими економічними категоріями. Фінансові ресурси як матеріальні носії фінансових відносин. Склад та особливості централізованих і децентралізованих фінансових ресурсів.

Тема 2. Фінансова система

Суть і поняття фінансової системи країни. Структура фінансової системи України. Принципи побудови фінансової системи. Сфери та ланки фінансових відносин: державні фінанси, фінанси суб'єктів господарювання, міжнародні фінанси. Фінансовий ринок як забезпечуюча ланка фінансової системи. Організаційна структура фінансової системи. Вплив фінансової системи на темпи та пропорції розвитку економіки.

Практичне заняття

Характеристика основних сфер та ланок фінансової системи. . Організація управління фінансами в Україні.

Тема 3. Фінансова політика і фінансовий механізм

Сутність та завдання фінансової політики. Суб'єкти фінансової політики. Складові фінансової політики: монетарна і фіскальна політика, фінансова політика у сферах фондового та страхового ринку, у сфері міжбюджетних фінансів, боргова політика. Фінансова стратегія і фінансова тактика. Типи фінансової політики: жорстка, помірна регламентація і політика мінімальних обмежень, політика стабілізації, економічного зростання і стимулювання ділової активності. Дискреційна і недискреційна фінансова політика. Етапи процесу формування і реалізації фінансової політики. Фінансова політика України на сучасному етапі.

Суть фінансового механізму і його складові елементи. Фінансові методи. Фінансові важелі, стимули, санкції. Організаційна структура і правовий режим фінансового механізму. Взаємодія фінансового механізму з господарським механізмом і фінансовою політикою. Управління фінансами. Об'єкти і суб'єкти управління.

Практичне заняття

Фінансова політика України на сучасному етапі.

Тема 4. Фінанси підприємницьких структур

Сутність фінансів суб'єктів господарювання, їх функції та основні принципи організації. Грошові надходження підприємств, їх склад, економічна характеристика й класифікація. Розмежування коштів підприємств на власні й залучені. Виручка від реалізації продукції, робіт та послуг, її розподіл. Фактори, що впливають на її розмір. Зміст і класифікація видатків підприємств. Прибуток, його економічна суть та функції. Формування чистого прибутку. Принципи та етапи розподілу чистого прибутку. Фінансовий стан підприємства, його оцінка. Фінансова санація і банкрутство підприємств.

Практичне заняття

Фінансовий менеджмент. Управління фінансами підприємства. Фінанси домогосподарств.

Тема 5. Державні фінанси

Економічна сутність державних фінансів. Історичний розвиток державних фінансів. Призначення і роль фінансів держави в економічному та соціальному розвитку суспільства. Сукупність заходів, що забезпечують використання фінансів як одного з дійових важелів економічної політики держави. Функції державних фінансів. Правові основи фінансів держави в Україні. Система державних фінансів та державна фінансова політика. Склад і структура державних фінансів в Україні, їх правова та організаційна основа. Характеристика окремих ланок державних фінансів. Взаємозв'язок між окремими сферами та ланками системи державних фінансів. Зміст та завдання фінансової політики держави на сучасному етапі.

Практичне заняття

Грошові потоки сфери державних фінансів.

Тема 6. Бюджет і бюджетна система

Економічна природа і суть бюджету. Місце й значення бюджету в загальній системі фінансових відносин. Розподільна і контрольна функції бюджету. Бюджетний механізм фінансового регулювання в умовах переходу до ринкових відносин. Бюджетна політика держави. Фінансова програма оздоровлення економіки України та роль бюджету в її здійсненні.

Бюджетний устрій і бюджетна система. Поняття бюджетного устрою й бюджетної системи. Види бюджетів України. Розподіл доходів і витрат між ланками бюджетної системи. Бюджетне регулювання. Поняття закріплених і регулюючих доходів. Субвенції, субсидії, дотації, їх значення в збалансуванні бюджетів різних рівнів.

Бюджетний процес, його поняття, основні елементи.

Практичне заняття

Бюджетна система України.

Тема 7. Доходи і видатки державного бюджету

Економічна сутність доходів і видатків бюджету, їх класифікація. Організація бюджетного планування та його удосконалення. Касове виконання дохідної та видаткової частини державного та місцевих бюджетів. Бюджетні права органів законодавчої і виконавчої влади. Роль державного бюджету у фінансовому забезпеченні економічного і соціального розвитку України. Формування доходів державного бюджету, їх склад і структура. Видатки державного бюджету. Основні напрямки використання бюджетних коштів. Видатки державного бюджету на соціальний захист населення. Фінансове забезпечення соціальних гарантій населення та фінансування галузей соціальної сфери. Державні видатки, пов'язані з регулюванням економіки. Фінансова підтримка суб'єктів народного господарства. Роль бюджету в здійсненні інвестиційних програм. Фінансова підтримка малого бізнесу. Бюджетний дефіцит. Поняття, причини виникнення. Проблеми скорочення й можливі джерела покриття бюджетного дефіциту.

Практичне заняття

Ознайомлення з доходами і видатками державного бюджету України на поточний рік.

Тема 8. Податки і податкова система

Суть і функції податків. Роль податків у фіскальній політиці держави. Класифікація податків, її ознаки. Види податків. Прямі і непрямі податки. Особливості окремих видів податків. Прибуткове оподаткування підприємств та організацій. Оподаткування доходів фізичних осіб. Сутність та фіскальна роль податку на додану вартість. Акцизний податок як форма специфічних акцизів. Мито як фіскальний інструмент та засіб митного регулювання. Основи земельного оподаткування в Україні. Плата за ресурси. Економічне призначення ресурсних платежів. Майнове оподаткування. Державне мито. Місцеві податки і збори. Інші платежі до бюджету. Податкова система: поняття, основи побудови. Принципи й методи оподаткування. Податкова система України. Податкова політика. Сучасні податкові системи зарубіжних країн.

Практичне заняття

Розрахунок податків.

Тема 9. Місцеві фінанси

Суть місцевих фінансів, причини їх появи, їх склад. Місцеві фінанси як система. Основи фінансової автономії місцевих органів влади. Взаємозв'язок місцевих і державних фінансів. Функції місцевих фінансів. Роль місцевих фінансів у здійсненні політики зміцнення економічної самостійності адміністративно-територіальних формувань в умовах ринкових відносин. Фінансові ресурси місцевого самоврядування. Система місцевих фінансових інститутів. Місцеві бюджети, їх доходи. Загальнодержавні податки і збори, закріплені за місцевими бюджетами. Роль місцевих податків і зборів у формуванні доходів місцевих бюджетів. Види неподаткових надходжень у місцеві бюджети. Соціальна спрямованість видаткової частини місцевих бюджетів. Фінансування витрат місцевого господарювання. Фінансування адміністративного апарату місцевих органів влади. Інститут комунальної власності у системі місцевих фінансів. Цільові фонди органів місцевого самоврядування.

Практичне заняття

Складання бюджету громади.

Тема 10. Державні цільові фонди

Склад фондів, їх економічна природа і призначення. Пенсійний фонд України: призначення, джерела формування, напрямки використання. Порядок нарахування і оплати обов'язкових страхових внесків на пенсійне страхування підприємствами й громадянами. Фонд соціального страхування на випадок тимчасової втрати працездатності: призначення, джерела формування, шляхи використання. Платники, об'єкт нарахування, ставки, джерела сплати обов'язкових платежів на соціальне страхування. Терміни сплати страхових внесків до бюджету. Призначення, джерела формування, напрями використання фонду соціального страхування на випадок безробіття. Механізм справляння обов'язкових страхових внесків на випадок безробіття. Інші централізовані і децентралізовані фонди цільового призначення. Порядок створення і використання фондів. Роль фондів в фінансовому забезпеченні економічних і соціальних програм. Деякі питання удосконалення системи позабюджетних фондів.

Практичне заняття

Ознайомлення з принципами роботи Пенсійного фонду та фондів соціального страхування.

Тема 11. Державний кредит і державний борг

Економічна суть державного кредиту, його роль у формуванні додаткових фінансових ресурсів держави і покритті бюджетного дефіциту. Відмінність державного кредиту від банківського. Види та форми державного кредиту. Внутрішній і зовнішній державний кредит. Розвиток міжнародного й умовного державного кредиту. Форми внутрішнього державного кредиту. Державні позики, їх види. Класифікація державних внутрішніх позик. Обертання частини вкладів громадян у державний кредит. Залучення коштів загальнодержавного фонду. Казначейські позики. Гарантовані позики як форма умовного державного кредиту. Форми зовнішнього державного кредиту. Державні зовнішні позики. Позики міжнародних фінансових органів. Міжурядові позики, банківські кредити держави, їх значення у фінансовій підтримці України.

Державний борг, його структура. Внутрішній та зовнішній, поточний та капітальний державний борг. Причини і наслідки зростання державного боргу. Джерела погашення державного боргу. Обслуговування державного боргу. Управління державним боргом та його обслуговування. Політика реструктуризації державного боргу. Проблеми і напрями удосконалення управління й обслуговування державного зовнішнього боргу України.

Тема 12. Страхування і страховий ринок

Економічна необхідність і роль страхування в забезпеченні безперервності суспільного виробництва. Особливості фінансових відносин у сфері страхування. Форми і методи страхового захисту. Система страхових фондів. Класифікація страхування за об'єктами та ознакою ризику. Принципи обов'язкового і добровільного страхування. Страхування майна юридичних і фізичних осіб, його види й форми. Особисте страхування його суть і значення в забезпеченні соціального захисту громадян. Види особистого обов'язкового і добровільного страхування. Страхування кредитних і фінансових ризиків, його необхідність, значення та види. Страхування відповідальності. Доходи і витрати страховика. Страхові платежі як основне джерело доходів страховика. Витрати на виплату страхового відшкодування і страхових сум, відрахування до запасних і резервних фондів. Страховий ринок. Організаційні форми існування страхових компаній. Державний нагляд за страховою діяльністю в Україні. Ліцензування страхової діяльності.

Практичне заняття

Прибутки і витрати страховика. Фінансові результати страхових компаній. Ознайомлення з процесом страхування.

Тема 13. Фінансовий ринок

Поняття про фінансовий ринок, його значення. Суть фінансового ринку, його роль у мобілізації та розподілі фінансових ресурсів. Класифікація фінансових ринків. Характеристика ринку цінних паперів. Види цінних паперів,

які можуть випускатись і обертатись в Україні. Основні характеристики цінних паперів. Правове регулювання фінансового ринку. Державний контроль за випуском і обігом цінних паперів.

Фондова біржа: правове положення, організація і порядок роботи. Українська фондова біржа: передумови її створення, основні риси, принципи діяльності, завдання і функції. Види угод, які укладаються на фондовій біржі та їх характеристика. Правила реєстрації угод. Правила торгівлі на фондовій біржі. Перспективи розвитку фінансового ринку в Україні.

Практичне заняття

Ознайомлення з фінансовими інструментами.

Тема 14. Міжнародні фінанси

Економічна природа і призначення міжнародних фінансів. Поняття фінансового механізму зовнішньоекономічних відносин, його склад. Валютні відносини та валютні системи, їх еволюція. Валютний курс. Види і форми валютних курсів. Валютне регулювання та валютні обмеження: суть і необхідність. Конвертованість валюти та механізм її забезпечення. Валютний ринок як складова міжнародного фінансового ринку. Валютні операції. Державний контроль за здійсненням валютних операцій і своєчасним надходженням коштів. Міжнародні валютно-фінансові інститути. Міжнародний валютний фонд. Група Світового банку. Універсальні та регіональні банківські інститути та співпраця України з ними.

Семінарське заняття

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						
	денна форма				Заочна форма		
	усього	у тому числі			у тому числі		
		лекції	практ.	самост.	лекції	практ.	самост.
Тема 1. Суть фінансів, їх функції і роль	6	2		4	1		5
Тема 2. Фінансова система	12	4	4	4	1		11
Тема 3. Фінансова політика і фінансовий механізм	12	4	2	6	1		11
Тема 4. Фінанси підприємницьких структур	12	2	6	4	1		11
Тема 5. Державні фінанси	8	2	2	4			8
Тема 6. Бюджет і бюджетна система	12	6	2	4	1		11
Тема 7. Доходи і видатки державного бюджету	22	6	4	12	1		21
Тема 8. Податки і податкова система	16	2	4	10	1	2	13
Тема 9. Місцеві фінанси	14	4	2	8	1		13
Тема 10. Державні цільові фонди	12	2	4	6			12
Тема 11. Державний кредит і державний борг	10	4		6	1		9
Тема 12. Страхування і страховий ринок	16	4	4	8	1	2	13
Тема 13. Фінансовий ринок	14	4	2	8		2	12
Тема 14. Міжнародні фінанси	14	4	4	6		2	12
Усього годин	180	50	40	90	10	8	162

5. ТЕМИ ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ

Денна форма навчання

№	Назва теми	Кількість годин
1	Фінанси як економічна категорія. Еволюційний розвиток фінансів. Суть та функції фінансів. Роль фінансів	2
2	Фінансова система. Принципи побудови фінансової системи. Фінансова система України	2
3	Проблеми розвитку фінансової системи України	2
4	Фінансова політика. Цілі та напрямки фінансової політики	2
5	Фінансовий механізм. Фінансовий контроль в Україні	2
6	Фінанси підприємницьких структур	2
7	Державні фінанси. Елементи фінансового господарства держави	2
8	Бюджет країни. Функції бюджету.	2
9	Бюджетний устрій. Бюджетна система та принципи її побудови.	2
10	Бюджетний процес. Бюджетна безпека	2
11	Склад і структура доходів державного бюджету.	2
12	Видатки державного бюджету	2
13	Бюджетний дефіцит	2
14	Поняття податків. Податкова система України	2
15	Місцеві фінанси. Доходи місцевих бюджетів	2
16	Видатки місцевих бюджетів	2
17	Державні цільові фонди	2
18	Державний кредит. Форми та функції державного кредиту	2
19	Державний борг. Види державного боргу.	2
20	Страховання. Основні форми страхування	2
21	Страховий ринок	2
22	Фінансовий ринок	2
23	Фінансові активи та фінансові інструменти	2
24	Міжнародні фінанси	2
25	Міжнародний фінансовий ринок	2
	Разом	50

6. ТЕМИ ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ

Заочна форма навчання

№	Назва теми	Кількість годин
1	Фінанси як економічна категорія. Еволюційний розвиток фінансів. Суть та функції фінансів. Роль фінансів	1
2	Фінансова система. Принципи побудови фінансової системи. Фінансова система України	1
3	Фінансова політика. Цілі та напрямки фінансової політики	1
4	Фінанси підприємницьких структур	1
5	Бюджет країни. Функції бюджету.	1
6	Склад і структура доходів і видатків державного бюджету.	1
7	Поняття податків. Податкова система України	1
8	Місцеві фінанси. Доходи місцевих бюджетів	1
9	Державний кредит. Форми та функції державного кредиту	1
10	Страховання. Основні форми страхування	1
Разом		10

7. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ТА СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Денна форма навчання

Назва теми	Кількість годин
ПР 1. Характеристика основних сфер та ланок фінансової системи.	2
ПР 2. Організація управління фінансами в Україні.	2
ПР 3. Фінансова політика України на сучасному етапі.	2
ПР 4. Фінансовий менеджмент	2
ПР 5-6. Фінанси домогосподарств	2
ПР 7. Грошові потоки сфери державних фінансів	2
ПР 8. Бюджетна система України	2
ПР 9. Ознайомлення з доходами державного бюджету України на поточний рік	2
ПР 10. Ознайомлення з видатками державного бюджету України на поточний рік	2
ПР 11. Розрахунок податків	2
ПР 12. Розрахунок податків	2
ПР 13. Складання бюджету громади	2
ПР 14. Ознайомлення з принципами роботи Пенсійного фонду	2
ПР 15. Фонди соціального страхування	2
ПР 16. Прибутки і витрати страховика. Фінансові результати страхових	2

компаній	
ПР 17. Ознайомлення з процесом страхування	2
ПР 18. Ознайомлення з фінансовими інструментами	2
ПР 19. Виконання практичних завдань	2
Семінарське заняття	2
Разом	40

8. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ТА СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Заочна форма навчання

Назва теми	Кількість годин
ПР 1. Розрахунок податків	2
ПР 2. Ознайомлення з процесом страхування	2
ПР 3. Ознайомлення з фінансовими інструментами	2
ПР 4. Виконання практичних завдань	2
Разом	8

9. ТЕМИ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Суть фінансів, їх функції і роль	4
2	Тема 2. Фінансова система	4
3	Тема 3. Фінансова політика і фінансовий механізм	6
4	Тема 4. Фінанси підприємницьких структур	4
5	Тема 5. Державні фінанси	4
6	Тема 6. Бюджет і бюджетна система	4
7	Тема 7. Доходи і видатки державного бюджету	12
8	Тема 8. Податки і податкова система	10
9	Тема 9. Місцеві фінанси	8
10	Тема 10. Державні цільові фонди	6
11	Тема 11. Державний кредит і державний борг	6
12	Тема 12. Страхування і страховий ринок	8
13	Тема 13. Фінансовий ринок	8
14	Тема 14. Міжнародні фінанси	6
	Разом	90

10. ТЕМИ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Заочна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Суть фінансів, їх функції і роль	5
2	Тема 2. Фінансова система	11
3	Тема 3. Фінансова політика і фінансовий механізм	11
4	Тема 4. Фінанси підприємницьких структур	11
5	Тема 5. Державні фінанси	8
6	Тема 6. Бюджет і бюджетна система	11
7	Тема 7. Доходи і видатки державного бюджету	21
8	Тема 8. Податки і податкова система	13
9	Тема 9. Місцеві фінанси	13
10	Тема 10. Державні цільові фонди	12
11	Тема 11. Державний кредит і державний борг	9
12	Тема 12. Страхування і страховий ринок	13
13	Тема 13. Фінансовий ринок	12
14	Тема 14. Міжнародні фінанси	12
	<i>Разом</i>	162

11. ТЕМИ ДЛЯ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин

12. МЕТОДИ ТА ФОРМИ НАВЧАННЯ

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:

1) За джерелом інформації:

Словесні (бесіда, розповідь, пояснення, лекції тощо) характерні тим, що інформацію для засвоєння здобувач освіти отримує вербальними засобами, тобто через слово.

Наочні – інформація для засвоєння одержується на основі сенсорно-перцептивної діяльності (демонстрування, ілюстрації, показ об'єкта, моделі).

Практичні - суть їх у тому, що шляхом виконання практичних дій здобувач освіти отримує деяку інформацію, яку аналізує, робить висновок і приходять до тих знань, які необхідно засвоїти. Особливість методу в тому, що діяльність з одержання знань накладається в часі на діяльність з їх застосування, що дає винятково важливий педагогічний ефект.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача, самостійна робота здобувачів освіти: з книгою; виконання індивідуальних навчальних проєктів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

- 1) бесіда або діалог з аудиторією;
- 2) створення ситуації пізнавальної новизни;
- 3) створення ситуації зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо)
- 4) навчальні дискусії;
- 5) сократична бесіда;
- 6) проблемне запитання;
- 7) аналіз конкретних ситуацій;
- 8) заняття з використанням техніки зворотного зв'язку;
- 9) консультація тощо.

13. МЕТОДИ ТА ФОРМИ КОНТРОЛЮ

За місцем у навчальному процесі розрізняють попередній, поточний, періодичний, підсумковий види контролю.

Попередній контроль – використовують перед вивченням нової теми на початку семестру для з'ясування загального рівня підготовки здобувачів освіти з дисципліни, щоб передбачити організацію їх навчально-пізнавальної діяльності.

Поточний контроль – спостереження викладача за навчальною діяльністю здобувачів освіти на занятті. Метою його є отримання оперативних даних про рівень знань здобувачів освіти і якість навчальної роботи на занятті, оптимізація управління навчальним процесом.

Періодичний (тематичний) контроль – виявлення й оцінювання засвоєних на кількох попередніх заняттях знань, умінь здобувачів освіти з метою визначення, наскільки успішно вони володіють системою знань, чи відповідають ці знання програмі. Різновидом періодичного є тематичний контроль, що полягає у перевірці та оцінюванні знань здобувачів освіти з кожної теми і спрямований на те, щоб усі належно засвоїли кожен тему.

Підсумковий контроль здійснюється наприкінці семестру або навчального року.

Підсумкову оцінку за семестр виставляють за результатами тематичного оцінювання, за рік - на основі семестрових оцінок.

Навчальні досягнення здобувачів освіти з дисципліни оцінюються за кредитно-трансферною системою ЄКТС, в основу якої покладено принцип прозорості, об'єктивності, індивідуальності та певної уніфікованості. Головне завдання при цьому – досягти найбільш ефективного та об'єктивного оцінювання, яке повинне одночасно виконувати контролюючу й мотивуючу функції.

Кожен модуль включає лекційні та практичні заняття, самостійну роботу.

Модульний контроль знань здобувачів освіти здійснюється через проведення аудиторних письмових контрольних робіт або комп'ютерного тестування.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання завдань;
- повний обсяг їх виконання;
- якість виконання навчальних завдань;
- самостійність виконання;
- творчий підхід до виконання завдань;
- ініціативність у навчальній діяльності.

Форма підсумкового контролю успішності навчання - диференційований залік.

14. ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти здійснюється відповідно до «Положення про оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти у Білгород-Дністровському коледжі природокористування, будівництва та комп'ютерних технологій».

Формами семестрової атестації є диференційований залік.

Рейтинг здобувача освіти із засвоєння навчальної дисципліни складається з рейтингу з навчальної роботи та рейтингу з атестації.

Для занесення оцінок у екзаменаційну відомість, залікову книжку та журнал рейтингової оцінки знань здобувача освіти його рейтинг з різних видів навчальної роботи у балах переводиться у національну та ЄКТС (Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система) оцінки згідно з таблицею.

**Співвідношення між національними та ЄКТС оцінками
і рейтингом здобувача освіти**

Рейтинг здобувача освіти (бали)	Оцінка національна за складання	
	екзаменів, диференційованих заліків	заліків
90 – 100	Відмінно	Зараховано
74-89	Добре	
60-73	Задовільно	
00-59	Незадовільно	Не зараховано

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

№ п/п	Вид діяльності	Коефіцієнт (вартість виду)	Кількість робіт	Результат
1.	Лекційні заняття	1	25	25
2.	Практична робота	2	20	40
3.	Модульна контрольна робота	35	1	35
Всього				100

15. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Підручники та посібники.
2. Конспекти лекцій.
3. Лекції на електронних носіях.
4. Матеріали для самостійного вивчення на електронних носіях.
5. Методичні вказівки до практичних занять.
6. Збірка тестових і контрольних завдань для тематичного (модульного) оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти.

Вивчення дисципліни здобувачами освіти передбачає вміння використовувати різні інформаційні ресурси – опубліковану українську та іноземну літературу (нормативні документи, підручники, навчальні посібники, наукові періодичні та монографічні видання, словники, довідники тощо), методичну літературу та Інтернет-джерела.

16. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ:

Основна література

1. Єпіфанова А. О., Сало І. В., Дьяконова І. І. Бюджет і фінансова політика України: Навч. посібник — К.: Наук. думка, 2020.
2. Завгородній А. Г., Вознюк Г. Л., Смовженко Т. С. Фінансовий словник: 3-тє вид., випр. та доп. — К.: Т-во «Знання», 2019.
3. Кравченко В. І. Місцеві фінанси України: Навч. посібник. — К.: Т-во «Знання», КОО, 2020.
4. Національний банк і грошово-кредитна політика: Підручник / За ред. А. М. Мороза та М. Ф. Пуховкіної. — К.: КНЕУ, 2019.
5. Марченко О. М., Пушак Я. Я., Ревак І. О. Фінансова безпека держави: навч. посібник. Львів, 2020. 356 с.
6. Романенко О. Р. Фінанси: Підручник. — К.: Центр навчальної літератури, 2020.
7. Стойко О.Я., Дема Д.І. Фінанси: підручн. / О.Я. Стойко, Д.І. Дема; за ред. О.Я. Стойка.– К.: Алерта, 2017. – 406 с.
8. Фінанси: Навчальний посібник: експрес курс / [Волохова І. С., Шикіна Н. А., Волкова О. Г. та ін.] за заг. ред. Волохової І. С. Харків: Видавництво «ПромАрт», 2018. – 262 с.
9. Фінанси : підруч. / Юхименко П.І., Бойко С. В., Голубка С.М. та ін. ; за наук. ред. П.І. Юхименка, С.В. Бойко. – К.: Центр учбової літератури, 2018. – 416 с.
10. Фінанси. Підручник/ І.О. Лютий, С.Я. Боринець, З.С. Варналій, таін.; заред.д.е.н., проф. І.О. Лютого. – Київ: ВидавництвоЛіра-К, 2017. – 720 с.

Інформаційні ресурси

Верховна Рада України <http://www.rada.ua>.
Кабінет Міністрів України <http://www.kmu.gov.ua>
Міністерство економіки України <http://www.me.gov.ua>
Державна фіскальна служба України <http://www.me.gov.ua>
Міністерство фінансів України <http://www.minfin.gov.ua>
Законодавство України <http://www.zakon/rada.gov.ua>